

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'en linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului „Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 75.

— Sibiu, Mercuri 16, 28 Septembre. —

1881.

Deschidere de prenumeratiune

la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Octobre inainte.

Pentru acei domni abonati, carii prenumeraseru dela 1/13 Januarius 1881 pe 9 luni, dela 1/13 Aprile pe 6 luni, sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espira cu finea lunei Septembre. Pentru-cá se potemu regulá de timpuriu o espeditiune exacta a diariului, rogamu pe ddni abonati respectivi, se binevoiesca a isi descoperi vointi'a inainte de 1/13 Octobre, innoindu-si abonamentulu cu pretiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni inlaintrulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci pe 1/2 anu, in auru, sau in bilete de banca, sau ipotecarie, éra fractionile, anume din Romani'a, se potu inplini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

Baronulu Stefanu Kemény si romanii.

Motto: De mortuis aut nihil, aut verum.

(Urmare si fine.)

Unu membru alu unei familii aristocratice secuiesci, alesu deputatu la diet'a Ungariei, ne observá deunadi, cá diarele din patria facu forte reu candu revóca necurmatu in memori'a publicului urele si vrasmasile din trecutu, prin care spiritele se tinu in iritatiune permanenta. Noi ii deteramu dreptate; ilu reflectaramu inse din nou la lung'a serie de articli vrasmasiesci din diarele dela Clusiu „Kelet“, „Ellenzék“, „Magyar Polgár“ intercalati toti cu date istorice, anume din anii 1848—9, dara in partea loru cea mai mare falsificate din temelía, buna-óra cá si scrierile lui Alexe Jakab fostu archivariu; apoi adaoseramu, cá in casuri de acelea a nu né apará si noi, ar insemná sau cá ne cunóscemu culpabili in tóte, pre candu altii sunt curati, sau si cea mai gretiósá poltroneria.

Intre acestea esi C. Oetvös in „P. Lloyd“ cu schitiele sale biografice despre Stef. Kemény si cu acusele cele mai grave contra romanilor. Sciti DV. ce insémna a publica, sau adeveruri sau minciuni intr'unu diariu cá „Pester Lloyd“? Insémna a fi datu in judecat'a unui publicu de 100 mii de lectori, pentru-cá ori la ce diariu sunt 20 mii de abonati, poti luá fara nici-o indoiéla 100 mii lectori, intre cari vei affá ministrii, diplomati, chiaru si capete incoronate si multime de alte persóne, inpregiurulu carora s'a formatu si cristallisatu totudeauna opiniunea publica. Mai pune si casulu, cá organulu de publicitate intru cari esci atacatu, iti este vechiu vrasmasiu de móрте, decisu a'ti face tóte relele possibili, a te estermina si nulificá.

Si acuma, pas' de te apara, sau iti apara sangele teu in contra unui vrasmasiu cá acela, numai in câte doue trei diarie romanesci, asupra carora spendiura sabii'a lui Damokles compusa din manunchiu numitu cautiune, lamin'a juriu, manuioriulu procuroru. Aceia cari voru fi cititu nerusinatele insulte vomite in „Pester Lloyd“ Nr. 226 din 17 Augustu a. c. asupra statului Romaniei si a suveranului seu, isi potu face óresi-care idea palida despre ceea ce'si permitu diarele ungurene si ardelene asupra romanilor din ácesta monarchia. Loru le este permisu totulu. Daca chiaru si armat'a imperiala nu mai este crutiata intru nimicu, unde póte asteptá natiunea romanésca alta tractare, decâtu cea mai brutale din lume?

Totu mai tare se apropie timpulu, candu romanii voru trebui se a apere in limbi straine,

in press'a periodica européna, apoi coste acea apararea ori câte mii. Ei trebue se se apere, daca nu voru se fia nimiciti, si sunt datori se se apere chiaru in interesulu statului si alu binelui publicu. Ori aperare aci pe locu, ori ascultare de consiliulu lui „Ellenzék“: adeca migrare in masse, ceea ce ar fi o adeverata infamia pe numele nostru.

Caroln Oetvös spune in a dou'a parte a revelatiuniloru sale, cá Stefanu Kemény ii dedese odata pe trei dile asia numit'a Carte négra, intru care densulu dupa caletorii facute in cursu de trei ani prin satele Transilvaniei, cu multe spese si fatigie, a conscrisu vreo trei mii cincisute de omoruri comisse de romani asupra magiariloru, comisse de acei romani, din cari elu luase pe fuga trei sute, insocitu numai de unu argatu alu seu si cu o biciusca in mána. Din acea carte négra a scosu apoi nepotu-seu Gabriel datele intercalate in cartea sa publicata in tinere-tiele sale despre perirea Aiudului.

Nu mai incape nici-o indoiéla: in resboiele civili ómenii devinu tigrii si hiene multu mai feróse decâtu intr'unu resboiu regulatu. Au ucisu romanii multi unguri, au facutu repressalii mari de tine minte, dupa masacrele dela Mihaltiu si Luna (Maiu si Septembre 1848), unde romanii au fostu inpuscati precum se inpusca canii, dupa indessarea totoruru temnitiloru cu romani, dupa batai crunte cu câte 100 betie de alunu, in fine dupa prefacerea in cenusia a sateloru dintre Iernotu si S. Reghinu; cu tóte acestea „Cartea négra“ a lui Stef. Kemény nu mierita nici pe diumetate crediementulu ce'i dau partisanii lui. Se punemu inse, cá totu ce a conglomeratu elu in aceea este adeveru curatu; dara apoi miile de romani omorít de unguri in modulu celu mai atroce, nu meritau nici macaru se fia consemnati in cifre sumarie? Vedi bine cá nu, pentru-cá aceia erau numai valachi, si apoi ori valachi ori cani, este totu un'a.

Ei, bine, ceea ce n'au facutu Stefanu Kemény, au facutu auctoritatile publice din poranca imperatésca, precum documentaseramu si in a. 1878, éra acuma ne vedemu constrinsi ale repeti in limb'a originale. Mai ántaiu inse vomu face locu aci, totu in textu originale, la acusele ridicate asupra romaniloru pe urm'a lui Kemény de cátra C. Oetvös.

Observati inse bine acei ce cunósceti limb'a germana, cá acusatorii romaniloru nu crutia nici chiaru person'a prea inalta a monarchului, numai cá se'si póta resbuná de romani.

Oetvös scrie acestea:

„Einmal kam er früh Morgens zu mir. Er trug Etwas, was einem Buche ähnlich sah, in Papier eingewickelt, in der Hand.

— Ich habe Dir Etwas gebracht. Da ist mein Buch. Du kannst es drei Tage lang bei Dir behalten. Lies es durch.

Das war das berühmte „Schwarze Buch“. Es war das ein Manuscript, von seiner eigenen Hand geschrieben und schwarz eingebunden. Auf dem Titelblatte stand der Titel des Buches mit gelben Buchstaben gedruckt.

Es war das ein entsetzliches Buch. Die Massacre-Szenen, da das Blut von vierthalbtausend Ungarn in jenen Tagen des Entsetzens vergossen wurde, sind darinnen geschildert.

Baron Kemény hatte drei Jahre lang die Dörfer Siebenbürgens durchstreift; er suchte den ärmsten Edelfhof in den Komitaten und in den sächsischen Stühlen auf. Er hörte Jenen zu, die noch am Leben geblieben waren. Wo die ganze Familie ausgerottet war, dort vernahm er Zeugen. Es kostete ihm viel Geld und Mühe, aber es gelang ihm, das wahre Inventar der Märtyrer des Ungar-thums zusammenzustellen.

— Wozu hast Du dieses fürchterliche Buch geschrieben? fragte ich ihn.

— Du weisst, der Ungar vergisst leicht. Möge dieses Buch ewig daran erinnern, was geschehen ist, damit der Ungar es niemals mehr vergesse; dann ist es auch gut, dass es noch einen Menschen gibt, der sich Jener erinnert, die von dem „Römer“ gleich Hunden niedergeschlagen wurden.

— Warum hast Du es deutsch geschrieben?

— Damit es Se. Majestät eher lesen solle. Se. Majestät hat es auch gelesen. Ich wusste es durch Intriguen in seine Hände gelangen zu lassen. Der König las es und schwieg lange darnach. Ich weiss, dass es auch ihn schmerzt hat.

Bei dieser Gelegenheit erzählte er auch eine andere kleine Geschichte.

Es gab da ein Mädchen von Adel. Das war schön, jung und verwaist. Vater und Mutter hatte man ihm vor seinen Augen ermordet und das kleine Brüderchen in seiner Gegenwart entzwei gespalten. Das Mädchen war in finsterner Nacht im Hemde und barfuss in den Wald zu den wilden Thieren gelaufen, um sich vor den Menschen zu retten.

Als der König in der Bach'schen Zeit zum ersten Male Siebenbürgen bereiste, da redete Baron Kemény dem Mädchen zu, sich um eine Audienz zu bewerben. Das Mädchen, auch sonst ein muthiges Geschöpf, trat vor den König hin, erzählte, wie es seinen Eltern und seinem Brüderchen er-gangen und verlangte Gerechtigkeit. Der König war ergriffen.

— Weisst Du, mein Kind, wer die Thäter waren? Würdest Du sie erkennen?

— Ich kenne sie, Majestät; der eine ist Pope und trägt ein Kreuz; der Andere ist der Ortsvorstand. Alle Tage gehen sie vor meinem Fenster vorbei.

Der König versprach Gerechtigkeit, trotzdem geschah nichts.

— Weisst Du, Freund, sagte der Baron, der König ist von Deutschen umgeben und die gehorchen nicht einmal dem König, wenn es sich um unser Wohl handelt.“

Vediuramu in Nr. precedente, cá Stefanu Kemény si tóta partid'a sa, candu cu proiectulu relativu la reform'a legei electorale, au alergatu, cum se dice, cu capulu ruptu pe la ministrii, pe la deputati si magnati, cá nu care cumva romaniloru din Transilvani'a se li se largésca lantiurile si se castige drepturi politice; mai bine móрте, decâtu drepturi politice la romani, strigá Stefanu Kemény versandu lacrima. Acestu stralucitu testimoniulu datu de cátra deputatulu Carolu Oetvös din Ungari'a tiraniei din Transilvani'a, nu trebue se se pérda pentru noi, de aceea ilu si reproducemu precum amu promis.

Acela suna dupa „P. Lloyd“:

„Hier im Reichstage gehörte seine Aufmerksamkeit zumeist den siebenbürgischen Angelegenheiten, aber denen gehörte sie ganz und gar. Wenn Etwas nicht nach seinem Geschmack gehen wollte, dann suchte er alle Abgeordneten von Franz Deák bis zum Letzten auf und suchte durch Bitten und Aufklärungen, oft mit bitterem Humor die Leute auf seine Seite zu bringen. Doch that er dies stets nur in öffentlichen Angelegenheiten, im Interesse des Ungarthums und Siebenbürgens.

Ich will einen Fall von den vielen erzählen.

Bittó war Minister-Präsident, Szapáry Minister des Innern und im Abgeordneten-hause gab das Wahlgesetz zu schaffen.

Szapáry wollte den siebenbürgischen Zensus herabsetzen, und Baron Kemény fürchtete, dass dadurch in allen siebenbürgische Komitaten die Rumänen die Majorität erhalten würden, so dass der Komitats-Ausschuss, die Beamten und alles Uebrige rumänisch sein würden. Wenn das ein-

tritt — sagte er oft —, dann gehören die Komitate nur in sofern zu Ungarn, als der Obergespan eine Zeit lang ein Ungar sein wird. Ihm graute vor diesem Gedanken. Aber Szapáry gab nicht nach. Koloman Tisza und das damalige linke Zentrum waren auf seiner Seite und wir konnten kaum mehr hoffen, den 48-er Zensus beizubehalten. Auch von der Deák-Partei hielten es Gorove, Balthasar Horvát und die liberalen Elemente mit dem Minister des Innern — Deák war damals schon krank.

Einige waren wir Kemény's Ansicht und machten wir für dieselbe in der Deák-Partei auch gewaltig Propaganda.

Unser Plan gelang. Im Zentral-Ausschuss erlangten wir die Majorität.

Der Deák-Klub nahm nach einer erbitterten Diskussion den Entwurf des Zentral-Ausschusses gegen die Regierung an, und auch im Abgeordnetenhaus hatten wir mit 7 oder 8 Stimmen die Majorität.

Damals flüsterte man sich zu, dass Szapáry zur Verhandlung im Oberhaus die Obergespäne berufen und sie ersuchen werde, beim siebenbürgischen Zensus den Beschluss des Abgeordnetenhauses nicht anzunehmen.

Es war ein entsetzlich heisser Sommer, und schon Ende Juli oder Anfangs August. Nichtsdestoweniger trafen zur Oberhausverhandlung 18 Obergespäne ein. Diese Erscheinung machte uns das obige Gerücht wahrscheinlich.

Eines Abends packt mich der Baron und ladet mich mit ernstem Gesicht ein, am nächsten Morgen um halb acht Uhr im „Jägerhorn“-Kaffeehaus zu sein.

Ich fand mich ein. Es waren bereits Stefan Kemény, Josef Jeney, und wenn ich mich recht erinnere, Johann Hajos anwesend. Der Baron sagte, wir sollten zum Minister-Präsidenten Bittó gehen und ihn bitten, er möge mit den Obergespänen konferieren; ich als Nicht-Siebenbürger möge der Sprecher sein.

So geschah es. Um acht Uhr waren wir schon im Palais Pallavicini. Bittó sah uns verwundert an, was wir bei ihm in aller Frühe suchen.

Ich trug den Grund unseres Erscheinens vor, Bittó hielt die Sache für nicht wahrscheinlich. Da trat Stefan Kemény vor und sagte in ernstem und ergriffenem Tone:

— Herr Ministerpräsident! Wir sind hergekommen, um Deine Intervention zu erbitten, damit wir Siebenbürgen dem Ungarthum retten. Ihr wisset vielleicht nicht, wovon die Rede ist, allein ich weiss es. Wenn die Komitatsrepresentanz und der Beamtenkörper nicht ungarisch sein werden, dann wird Siebenbürgen nicht Ungarn sein. Allein ich will jene Zeit nicht erleben. Ich werde sie auch nicht erleben. Ich bin schon ein alter Geselle, meine Zeit ist nahe. Und ich habe auch kein Kind, ich rede nicht deshalb, sondern aus dem Grunde, weil ich in ungarischer Erde ruhen will. Ich weiss, dass ich ein Narr bin, Ihr aber seid kluge Leute. Allein ich lasse von diesem Boden so lange ich lebe nicht. Wir, das arme Siebenbürger Ungarthum, sterben ohnehin bald aus, allein, so lange wir leben, stösst uns nicht von euch fort.

Thränen quollen ihm aus den Augen. Und auch den unserigen. Er wollte noch sprechen, allein er vermochte es nicht. Der ewig wohlgebaute alte Mann konnte seinem Schmerz nicht gebieten. Der Strahl der Morgensonne schien in den Saal und beleuchtete diese Szene, deren ähnliche der Palast des Ministerpräsidenten noch nicht gesehen. Bittó versprach mit grosser Bestimmtheit, dass er mit den Obergespänen sprechen werde. Er hat sein Versprechen gehalten. Von den 18 Obergespänen stimmten nur der Temeser Obergespan und der Kapitän von Jazygien-Kumanien und noch einer, ich vergass, wer er gewesen, also drei gegen den Beschluss des Abgeordnetenhauses.*)

De ale espositiunei.

La întrebările câte ne vinu, mai alesu relative la obiectele cu care publiculu a participatu la espositiune, nu scimu se respundemu ceva mai precisu, decâtu ceea ce amu mai atinsu in altu Nru, se rogamu pe fiacare participante pentru puçina pacientia. Pe lângã diligencia încordata a câtorva barbati fórte activi, doue septemani n'au fostu de

ajunsu cá se aléga si se grupedie 6 mii de obiecte pe fiacare la loculu loru, in lad'a, in cutei'a, gént'a sau vasulu in care au venitu. Preste acésta s'a mai cerutu, cá se se aléga cele donate de cele rezervate in proprietatea fiacarui participante. Dupa labóre fórte mugalósa si totu cu registrele dinainte, a succésu in fine, cá totusi in vreo 10 dile partea cea mai mare a obiecteloru este pachetata si unu mare numeru de collete transportate la calea ferata.

Pána candu scriemu noi acestea, se face si restulu.

Ceea ce servece comitetului espositiunei spre mare consolatiune si publicului nostru spre fala este, cá din atâtea mii de obiecte, in partea loru cea mai mare merunte, dupa o cercetare atátu de mare din tóte classile de ómeni, nu s'a observatu se fia disparutu nici diece.

Unii espunetori se mira, cá nu a vorbitu si nu a scrisu nimeni despre obiectele espuse de ddloru. Dara cine si unde se se fia scrisu asia curendu, fia si numai despre 10% din 6 mii de obiecte? A voitu cineva reclamu pentru obiectele sale? Prea bine; in acestu casu inse proprietariulu loru este si celu mai competente, si obligatu, in interessulu seu si in alu publicului, cá se vorbéscã, se scriã, se recomande elu insusi. In tóta lumea se face asia.

Altii întréba, cá unde le sunt obiectele espuse, cá-ci aceia cari au fostu la espositiune, le-au spusu cá nu le vedusera. Vedi bine cá nu le voru fi vediutu, daca se voru fi preamblatu numai odata sau de doue ori prin vastulu pavilionu, si daca le steleau ochii cá si la ori-cine altulu, pe miile de variatiuni in forme si colori. S'au vediutu destule dómne cu ochi ageri, care abia a dáu'a di detera preste obiectele proprie trimise de dumnealoru. Arangiatorii au trebuitu se asiedie obiectele, de si cu graba mare, dupa o sistema órecare, prin urmare se le amestece fórte. Noi insine amu patitu-o cu ale nóstre si cu ale altora. Asia de ex. Gar'a portativa numita Glorina, de dnulu Lazaru Popovicu inspectorulu caliloru ferate de statu si chefulu statiunei din Marchegg, noi nu o amu observatu pâna-ce nu ne reflectara altii la ea. Acestu obiectu a fostu espusu si decoratu la espositiunile internationale; la Sydney primi chiaru alu doilea premiu; ce folosu inse pentru noi, daca insusi dn. inventoru n'au aflatu cu cale a reflectá pe publicu la ingeniós'a inventiune, pe care numai ómeni de specialitate le potu analisá si judecá.

Catalogulu espositiunei de 9¹/₂ côle, este redactatu in fug'a mare, in timpulu celu mai scurtu, dupa cum adeca esponetii au trimisu miile de obiecte numai in cele diece dile din urma, éra nu in câte doue luni, cá la alte espositiuni; cu tóte acestea, fara acelu catalogu acei cari n'au vediutu espositiunea romanésca in persóna, nu'si potu face din spuse si audite nici-o idea mai clara despre dens'a. Numai candu voru citf acelea nomenclature seci si acelea cifre mai seci, isi voru imaginá in câtuva greutatile cu care este impreunata infiintierea unei espositiuni, fia si numai in proportiunile celei dela Sibiu.

(Va urmá.)

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane etc.

(Urmare si fine).

8. Unu anonimu scrisu numai cu initialele A. M. propune midiulóce de a se inmultí averea Asociatiunei transilvane.

— La propunerea membrului Parteniu Cosma acea scriere anonima tocm'a din caus'a anonimitatíei sale, adunarea o considera cá neadvenita, si decide a se delaturá dela ordinea dilei.

9. Despartiment. Asociatiunei Nr. XII cere, cá adunarea generala din anulu viitoriu 1882 se se tina in orasiulu Desiu.

Cererea fiindu bine motivata, comisiunea o recomandu cu caldura, éra

— Adunarea o accepta cu unanimitate si cu placere.

10. Dr. A. P. Alexi professoru gimnasiale la Naseudu propune, a) cá adunarea actuale se insarcinedie pe comitetu a compune pâna la adunarea generala din anulu 1882 o tabella statistica despre toti individii câti au fostu ajutati din averea Asociatiunei, sau cu burse anuali, sau si cu ajutórie sub oricare altu nume, incepundu din anulu infiintierii sale pâna acum, apoi acea tabella se se publice in „Transilvani'a“ si se se continue pe fiacare anu.

Comisiunea considerandu, cá conspecte de acelea s'au publicatu si pâna acum, recomanda

propunerea membrului Alexi, éra dsa o motivédia fórte pe largu.

Conclusu. Dupa unele informatiuni date de cátra presidiu si secretariatu, adunarea le adópta in unanimitate si le recomanda comitetului spre executare pâna la viitórea adunare generale.

11. Basiliu Basarabu, parochu in comun'a Romos, comitatulu Hunedórei, substerne unu actu alu seu de donatiune asupra scaldeloru (bailoru) minerali numite „Scaldele Gioagiului“ in comitatulu Hunedórei, cátra Asociatiunea transilvane, cu conditiune, cá acésta se'i platésca o datoría de v. a. fl. 700.

Considerandu incurcat'a stare a acelorú bai, cum si reflectandu la propriele scopuri ale Asociatiunei si la alte trebuintie ale ei nenumerate, comisiunea nu póte recomandá donatiunea ce i se ofere, nici transactiunea impreunata cu aceea.

Conclusu: Adunarea adópta opiniunea comisiunei in unanimitate si decide a se comunicá oferentului prin comitetu resolutiunea negativa.

12. In fine onor. domnu raportoru Andreiu Cosm'a cere dela adunare intru o propunere motivata pe largu, cá Asociatiunea transilvane inspirata de dorint'a de a inaintá la poporulu romanu din tóte poterile agricultur'a cu tóte ramurile sale, se esmita o comisiune de 12 membrii, spre a elaborá unu proiectu de statute pentru o reuniune agromonica. Comisiunea e de parere, cá comitetulu Asociatiunei se fia insarcinatu si cu acestu studiu si compunere de statute agromonice pâna la viitórea adunare generale.

— Conclusu. Dupa desbateri petrudietórie, in care se recunósce din tóte punctele de vedere imperativ'a necesitate de a introduce reforme generale si specialí pe terenulu vastu alu agriculturíei, in fine totusi adunarea, punendu in cealalta cumpana celelalte probleme immense, câte astépta deslegarea loru totu prin acésta Asociatiune intre marginile statuteloru sale, nu se simte indemnata a insarciná totu pe comitetulu seu, si cu elaborarea de statute agromonice, recomanda inse la numerulu respectabile alu inteligentíei romane, luarea de initiativa intru infiintierea unei societati agromonice separate si de sine statatóre.

XVIII. Presidiulu dá in desbateru operatulu comisiunei esmisse din siedint'a I spre a examiná proiectulu de budgetu adusu si prezentatu de cátra comitetu pentru an. 1881/2.

a) Dupa-ce operatulu scrisu de cátra toti cincí membrii ai comisiunei fú cititu de cátra dlu Silasi cá raportoru, deschidiendu-se desbateru generale asupra lui, intru aceea dlu membru Mezei interpelédia pe presidiu, cá óre stipendistii Asociatiunei transilvane tinuti in cursulu atátoru ani pe la scólele superiori, dupa-ce ajungu in conditiuni favorabili ale vietiei, nu uita de binefacatórea loru si se facu membrii ai Asociatiunei? Totu domnulu Mezei voiesce a scí, daca elevii industriari asiediatí pe la maestrii neromani, nu cumva se desnatio-nalisédia?

— Presidiulu reflecta la prim'a interpelatiune, cá la aceea se póte responde mai bine cu cercetarea registreloru dela cass'a Asociatiunei; in câtu pentru a dáu'a întrebare, presidiulu nu are in cunosciintia, cá tinerimea nóstra dela profesiunile industriarie s'ar desnatio-nalisá.

b) Una alta interpelatiune ridicata de cátra dn. professoru Stefanu Popu dela Blasiu, cá daca elevulu de pedagogia Munteanu, totu dela Blasiu, nu si-a ridicatu stipendiulu, de ce nu s'a datu acela altui studente mai bunu? provóca discusiune mai lunga, din care adunarea fú informata despre adeveratele cause ponderóse, pentru care comitetulu a fostu necesitatu a retiné acelu stipendiulu in cass'a Asociatiunei.

— Adunarea informata de ajunsu asupra casului din cestíunne, trece la ordinea dilei.

c) Trecundu la desbateru speciala a budgetului, mai ántaiu se iau in consideratiune cincí casuri de spese extraordinarie, neprevédute, facute de cátra comitetu dupa matora deliberatiune, dara pe risiculu personale alu membriloru sei, pentru cari inse cere indemnitate.

Comisiunea recomanda adunarei, cá din motivele aduse in operatulu seu, se dea comitetului indemnitatea ceruta, si pentru-cá acesta in casuri cu totulu neprevédute, in lipsa totale de vreo suma extraordinaria din budgetu, se nu mai ajunga in strimtóre, precum i s'a causatu prin casurile aratate, se se prevédia si vreo suma extraordinaria.

— Conclusu. Adunarea decide in sensulu operatului comisiunei sale si acórda comitetului indemnitatea ceruta.

d) Sum'a de 150 fl. v. a. prevéduta la pt. 17 din a. 1880.1 cá premiu destinatulu a se dá

*) Beilage zur Nr. 256 des „Pester Lloyd“, Samstag 17 September 1881. Seite 2.

pentru unu comentariu alu legei comunale, ne potându-se aceea votá la nici-unulu dintre cei doi concurenti, din cauzele enumerate in operatulu comisiunei censurátorie, adoptate si de cátra comitetu, comisiunea budgetaria este de opiniune, cá acelu premiu de v. a. fl. 150 se se adjuce de cátra adunarea generale opului titulat „Legea comunala, sau articlii de lege XVIII 1871 si V 1876 esplicati de Josifu Popu etc. Brasiovu 1881,“ care se afla dejá in manile publicului, si daca auctorulu nu l'ar fi retrasu, comisiunea si comitetulu totu erau se'lu recomande, cá se fia premiatu.

La desbaterea si votarea asupra acestei propunerii dn. Josifu Popu s'a retrasu din adunare.

Dupa o desbatere multu prelungita, la care au participatu membrii dr. Ilarionu Puscaru, Diamandi Manole, Anania Trombitasiu, Alexandru Micu pentru propunerea comisiunei budgetarie, éra Partenie Cosma si Joanu Rusu contra, la cari se alaturá membrulu Branisce cu propunere data in scrisu, de cuprinsulu urmatoriu: Considerandu, cá dn. Josifu Popu inainte de censurarea urmata din partea comitetulu Asociatiunei transilvane si de operatulu comisiunei, a renunsiatú la premiare, si considerandu cá publicarea acestui operatu s'a facutu inainte de censurare, contra conditiunilor de concursu, si considerandu cá recenziunea facuta de diarie nu e exacta, si operatulu, dupa a mea parere nu coresponde conditiunilor din concursu, eu propunu, cá opiniunea comisiunei se se respinga, adeca manualulu dlui Josifu Popu: Legea comunala etc. se nu se premiedie. Dlu Branisce, cerendu respingerea ei; in fine adunarea ne afandu cu cale a mai intrá ea insasi in critic'a speciale a opului din cestiune:

— Decide cu majoritate respingerea propunerii facute de cátra comisiunea budgetaria, prin urmare adaugerea sumei de 150 fl. v. a. la capitalulu Asociatiunei.

Timpulu fiindu fórté inaintatu, presidiulu suspinde siedinti'a pâna dupa prandiu.

XIX. Continuandu-se siedinti'a dela 4³/₄ óre postmeridiane, se dá in discussiune insusi proiectulu de budgetu in ordinea, in care fusese acela redactatu de cátra comisiunea esmissa de cátra adunarea generale, si cu modificarile facute in proiectulu comitetulu centrale.

Dupa-ce se constata mai ántaiu, cá sum'a de care póte dispune adunarea in preliminariulu seu pe a. 1881/2 este 5344 fl. 22 cr. v. a. adeca cu 844 fl. 22 cr. v. a. mai mare decátu in anulu trecut, si dupa unele modificari esentiale introduse in proiectu, adunarea votá si statoru pe anulu de afaceri 1881/2 urmatoriulu preliminaru de budgetu:

I.

1. Pentru sectiunile scientifice . . .	200 fl.
2. Fói'a Asociatiunei, tipariu, hartia, marce, espeditiune . . .	650 "
3. Secretariulu redactoru remuneratiune pe an. 1880/1 pentru redactiunea fóiei „Transilvani'a“ . . .	400* "
4. Pentru procurarea de carti pe sém'a bibliotecii Asociatiunei . . .	100 "
5. Remuneratiune pentru secretariulu Asociatiunei II . . .	300 "
6. Remuneratiune pentru cassariulu Asociatiunei . . .	200 "
7. Remuneratiune pentru bibliotecariulu si archivariulu Asociatiunei . . .	60 "
8. Spese de cancelaria . . .	100 "
9. Chiri'a pentru localulu cancelariei . . .	100 "
10. Unu scriitoriu in cancelaria . . .	150 "
11. Unu servitoriu de cancelaria . . .	180 "
12. Dóue stipendie a 60 fl. pentru tineri sau pentru tinere, care aru voi se invetie la vre-unu institutu industriale din patria . . .	120 "
13. Unu stipendiu pentru unu studente de agronomia la unu institutu din patria . . .	60 "
14. Dóue stipendii à 70 fl. pentru studenti la scóle reale . . .	140 "
15. Unu stipendiu pentru unu studente la o scóla comerciala . . .	70 "

*) La posit. 3 din acestu budgetu secretariulu declara, cá e indestulatu cu honorariu numai de 300 fl. v. a., róga inse pe adunare, cá se'l permita a face din 100 fl. dóue stipendie de câte 50 fl. pentru dóue fetie orfane de tata sau de ambii parinti, si a le dá pe acelea prin concursu, care se se publice de cátra comitetu. Cererea i se acórda cu adausu propusu de membrulu V. Babesiu, cá acelea stipendie se se numésca stipendiele lui Baritiu.

16. Stipendiu pentru unu studente la vre-unu gimnasiu . . .	70 fl.
17. Stipendiu pentru o eleva dela o scóla pedagogica . . .	200 "
18. Dóue stipendii de câte 100 fl. pentru 2 elevi alesi cu precadere din muntii apuseni ai Transilvaniei, spre a invetiá vreo maiestria in obiecte din lemn . . .	200 "
19. Dóue stipendii à 60 fl. pentru 2 juni ascultatori de pedagogia . . .	120 "
20. Unu stipendiu pentru unu gimnastu din fostulu comitatu „Doboca“ . . .	60 "
21. Stipendiu pentru unu gimnastu din fundatiunea N. Marinovicu . . .	60 "
22. Stipendiu pentru unu gimnastu din fundatiunea Galliana . . .	60 "
23. Ajutoriu pentru unu gimnastu din fundatiunea E. D. Basiota . . .	20 "
24. Dóue ajutórie pentru meseriasi din fundatiunea Tofaleana a 20 fl. . .	40 "
25. Ajutórie pentru invetiárei si sodali dela industri'a mica . . .	200 "
26. Pentru scólele poporane, cu distinsa consideratiune a starei scóleloru: dela Campeni, acea de fetie, dela Lapusiulu ungurescu si dela Simleulu-Salagiului . . .	500 "
27. Stipendiu pentru tineri romani doritori a se perfectená in vreuna din artele frumóse, desemnu, pictura, sculptura, musica, fotografia . . .	100 "
28. Pentru spese extraordinarie, ce nu se potu prevedé . . .	800 "
Sum'a totala a preliminariulu pe anulu 1881/2 . . .	5310 fl.

Adeca: Cinci mii trei sute si diece fiorini v. a.; care suma scósa din sum'a intréga disponibile de 5344 fl. 22 cr. v. a. remane unu escedentu de 34 fl. 22 cr. v. a., care se adaoje la fondulu Asociatiunei.

XX. Presidiulu pune la ordinea dilei alegerea de secretariu II, ceea ce se si intempla prin votu secretu cu bilete prin 32 membrii, cáti au mai statu la siedinti'a pâna sér'a la 8 óre si au fostu verificati cá atari. Resultatulu scrutiniulu a fostu: Dr. Daniulu Popoviciu Barcianu professoru avú 16 voturi, dn. Joanu Popescu protopopu si professoru 15 voturi, 1 biletu albu.

— Dn. Daniulu Barcianu este proclamatu de cátra presidiu de secretariu II alu Asociatiunei transilvane.

XXI. Conformu programei despre dio'a adunarei generale, ce se va tiné la Desiu in anulu venitoriu 1882.

— Acea di se defige in unanimitate pe dominec'a ce va urmá in acelu anu dupa 21 Aug. calind. nou.

Dupa acestea mai erá se se puna la ordinea dilei lectur'a dissertatiuniloru anuntiate la timpulu presidiulu, de cátra dnulu N. P. Petrescu „Stidiu nationalu-economicu, despre banci etc. si dóue biografi de cátra G. Baritiu; timpulu inse fiindu inaintatu cátra 8 óre sér'a, adunarea renuntia la ascultarea acelora.

Terminandu-se cu acestea program'a lucrariilor, se decide, cá verificarea acestui procesu verbale se se faca de cátra membrii cáti voru remanea in Sibiu pâna la redactarea lui, sau cáti locuescu aici.

Inainte de a se inchide sesiunea anulu acestuia, dnulu Diamandi Manole cere cuventulu, spre a'si descoperi recunoscinti'a sa cátra veneratulu domnu presiedinte pentru sacrificiulu ce a facutu venindu la adunare, ii multiamesce in cuvente calduróse, orandu'i viéti'a indelungata.

Dupa aceste rever. sa d. presiedinte Timoteu Cipariu inchide sesiunea prin unu cuventu doiosu: regreta cá nu si-a potutu implini dorinti'a de a participá regulatu la lucrariile Asociatiunei; dá espresione multiamitei sale pentru nóu'a alegere din anulu trecut la demnitatea de presiedinte; recomanda iubirea de patria si natiune cu tóta ardórea si zelulu ce se astépta cu totu dreptulu dela noi, cum si concordia cu compatriotii nostrii de alta origine; cá-ci daca nationalitatile conlocutórie nu se voru crutiá unele pe altele, pacea publica si tranquilitatea nu póte prosperá.

D. Jos. Popu cerendu cuventulu, multiamesce tuturor concetatiuniloru din Sibiu pentru ospitalitatea cu care au fostu primiti membrii externi. anume de cátra romani romanesci, pe candu ceilalti

concetatieni de alta limba iau surprinsu prin o nobila si caldurósa buna vointia.

Datum ut supra.

S'a cititu si aprobatu prin subscriisii.

Sibiu, 10 Septembrie 1881.

Jacobu Bologa m. p. — G. Baritiu m. p.
Paulu Dunca m. p., V. Babesiu m. p., Dr. Ilarionu Puscaru m. p., Jos. Popescu m. p., Basiliu Popu Harsianu m. p., Petra Petrescu m. p.

Sciri politice.

Din Austri'a propria, nóue ni se pare scirea cea mai interessanta, cá natiunea germana vediendu-se strimtorata, in periculu de a cadé din supremati'a sa si a se pune in linia drépta de egalitate cu celelalte nationalitati, se organizá in partida nationala germana, adeca ea veni la ide'a realisata mai dinainte de cátra natiunile asuprite. „Partida nationala politica“, acésta este astadi parol'a dilei. Asia dara bine au facutu romanii nostrii, candu s'au organizatu si proclamatu pe sine de partida nationala politica. „P. Lloyd“ inse din 24 Sept. injura din caus'a acésta mai virtosu pe romani, cá unu cárcimariu, anume pe cei din Sibiu ii numesce „walachische Schuljungen.“ Unu diariu satiricu representa pe redactorulu Max Falk prin unu tauru rancaci. Ei, bine, noi romanii nu ne tememu de nici-unu tauru, nici chiaru de cei selbatici numiti Bouru (Bosurus). De amerintiarile lui Falk ridemu, cá de ale unui jidovu ce aduna piei de iepure.

— Cestiunea de duelu a oficieriloru Lendl et Götzel se prefacú in cestiune politica, care va avea resunetu si in dieta.

— Amiciti'a declarata pe fácia intre cei trei imperati, au adusu in furia pe o parte a pressei magiare. Un'a din celea Kossuthiane a pusu man'a pe unu telegramu alu imperatulu Alexandru III in care multiamesce in termini fórté caldurosi amiculu seu augustu Franciscu Josifu pentru toastulu dela Miscolti, apoi pe unu altu telegramu venitu dela ambasadorulu com. Kálnoki dela St. Petersburg si inaintatu Maiest. sale prin ministrulu Haymerle, intru care se vorbesce despre marea satisfactiune ce avú imperatulu Russiei in urmarea buneii intelegeri dela Danzig, intru care se cuprinde si invoirea dela Gastein. Publicarea aceluor de pesie secrete si confidentiale a lasatu impressiunea cea mai neplacuta la curtea nóstra imperiala, nu pentru-cá ele aru coprinde nu sciu-ce lucruri ne mai audite si periculóse, ci din simpl'a causa, cá vre-unu oficialu miserabile a tradatu secretulu pe bani, espunendu-se la pedépsa fórté grea. S'a mai reflectatu si la impregiurarea, cá furturi de de pesie oficiali se intempla desu in Ungaria.

— Din Tunis vinu sciri neplacute pentru francesi; insurgentii nu se lasa, si sangele curge in câteva parti ale tieiei.

— Poporulu Irlandiei s'a organizatu din nou; pe temeiu de a nu se impacá nicidecum cu Anglii, pâna-ce nu voru scapá cu totulu de ei.

— Inmormentarea lui Garfield se facú in Americ'a in modu demonstrativu cu pompa ne mai vediuta; locitorii de prin cetati si orasie inbracati in doliu, éra pentru famili'a remasa s'au pornitu subscriptiuni, care in puçine zile au trecut presté 150 mii dolari (taleri per 2 florini 10 cr.) Chiaru si dintre monarchii Europei, in frunte cu imperatulu nostru au trimisu prin ambasada din Washington de pesie de condolentia cátra gubernu si cátra veduva. Strangulatus pro republica, a scrisu bietelu Garfield pe unu actu inainte de mórtea sa.

Sciri diverse.

— (Necrologu). Maria Sustai nascuta de Aldulianu, in urm'a unui morbu indelungatu si dupa impartasirea cu santele taine, a inecatú din viéti'a in 10/22 Septembrie 1881 la 3 óre demánéti'a in flórea vietiei sale, adeca in etate de 33 ani si alu 14-lea anu alu fericitei sale casatorii.

Cu ánim'a franta de dorere Ve incunoscintiédiu despre acésta perdere nereparabila inconsolabilulu ei soçu Nicolau Sustai presiedinte la tribunalulu reg. in pensiune, in numele seu, alu fratiloru ei Joanu si Constantinu cavaleru de Aldulianu, alu sororei sale Eugenia mar. Munteanu, alu cumnatulu ei Balthasaru Munteanu avocatulu in Oraviti'a, precum si in numele nepotiloru si alu celorlalte rudenii númerose.

Ceremoni'a funebrala s'a tinutu in 11/23 Sept. la 2 óre dupa amédi in locuinti'a defunctei, éra remasitiele pamentesci ale repausatei se voru transportá la Zeraesci

unde se voru depune spre repausu eternu in cimiteriu dela biserica st. Treime

Fia-i tierin'a usiora si memori'a bine-cuventata!

Elisabetopole, in 10 22 Sept. 1881.

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii in Sibiuu.

Prima tragere la sorti publica

a scrisurilor fonciare ale „Institutului de creditu si de economii „Albin'a“ a urmatu in **18 Septembrie 1881** in presentia domnului notariu reg. publicu **Carol Schelker**. S'au trasu urmatorii numeri:

à fl. **100** Nr. 27, 38, 45, 53, 79, 92, 100, 159, 163, 173, 204, 243, 251, 268.

à fl. **500** Nr. 40, 49, 58, 78.

à fl. **1000** Nr. 5, 51, 67, 70, 86, 104.

Cu incepere dela **1 Aprile 1882**, aceste scrisuri fonciare se rescumpera la cass'a institutului in Sibiuu, cum si la „Banc'a comerciala ungara de Pest'a“, in intrég'a valóre nominala, inpreuna cu interesele cuvenite; acelesi se rescumpera si mai inainte, ori-candu, prin escomptare, séu se potu schimbá cu alte scrisuri fonciare dupa cursulu dilei.

Cu 1 Aprile 1882 înceta interesele lor mai departe, si cuponii de interese scadietori mai tardiu, daca la prezentarea scrisului fonciar lipseste, se subtragu din sum'a acestuia.

Sibiuu, 22 Septembrie 1881.

(52)

Directiunea.

„ALBIN'A“

institutu de creditu si de economii in Sibiuu

acórda inprumuturi hipotecarie cu anuitati pe 10 si 20 ani. Anuitatea de 100 florini este pe 10 ani **7 fl. 36 cr.** pe 20 ani **5 fl. 05 cr.;**

deschide credite ficse pre langa sigurantia hipotecara. Aceste se potu folosi intregi ori in parte pe bas'a unei singure intabulari, prin repetirea inprumutului, candu si de câte-ori ii face respectivului trebuintia. Interesele sunt **8%** la anu;

escomtéda politie (cambie) cu trei, in anumite casuri cu dóue subscrieri, pe termine până la 6 luni cu **10%** interese la anu, éra la cambie de prim'a calitate mai cu séma comerciale, cu interese reduse dela **7** până la **10%** fara provisiune;

face avansuri, adeca inprumuta pe garantie de efecte publice notate la bursele din Budapesta, Vien'a si Bucuresci, inra cari sunt si scrisurile fonciare proprie, cum si pe garantia de moneda, până la **85%** a valórei cursului si cu **6%** interese la anu.

Regulamentele speciali pentru fiacare din operatiunile amintite, continendu conditiunile si procedur'a pentru inprumutare, cum si tóte formularele de lipsa in limbile: romana, magiara si germana, se distribuiescu gratuitu la cass'a institutului in Sibiuu, in órele de birou, cum si pe la agentii institutului din provincia. Asemenea se tramitu acelea la cerere prin posta franco.

Agentii nostrii din tinuturi primescu a mijloci inprumuturi in tóte operatiunile de mai susu.

Sibiuu, 1 Septembrie 1881.

(49) 3—4

Directiunea institutului.

Ad Nr. 291/1881.

Publicare de concursu.

In virtutea decisiunei luate de cátra adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta la Sibiuu in 27—29 Augustu a. c. si cu privire la positiunile dela Nrii 3, 12, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 27, din budgetulu aceleiasi, votatu pe anulu 1881/2, se publica:

I. concursu pentru 2 stipendie (burse) de câte 60 fl. destinate a se dá la tineri sau tinere, care aru voi se invetie la vreunu institutu sau corporatiune industriale din patria vreuna din acelea professiuni sau meserii, care pe langa ce presupunu desteritate si diligencia relative mai mare, sunt si de natura de a fi exercitate cu folosu mai bunu, precum intre altele: tiesutulu de pensarii, covóra parti de imbracamente, din tortu de canepa, inu, bambacu, lana si metasa, pe

resbóie moderne perfectionate — cusetur'a de albituri pentru ambele sexe, cum si brodari (chindiseli) cu atia, metasa, firu de argintu si aur; croitori'a superióra de dame sau de barbati; artea orlogeriei, a juvariei si a lucrareii in aur si argintu, artea farmaciei.

Persónele doritórie a se folosi de acestea stipendie, an se substérna suplicele lor de a dreptulu La subscrisul Comitetu in Sibiuu; nesmintitu până in **31 Octobru** 1881. Concursu venite dupa acestu terminu fixu nu se voru luá in nici-o consideratiune.

Suplicele trebuie se fia insoçite de urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu, in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu mai puçinu din a patr'a classe normale pentru fetitie, de a patr'a gimn. sau reale pentru fetiori, in origine sau in copia legalisata; testimonie din classe mai inferioari nu se voru considera.

3. Atestatu de paupertate si la intemplantare de starea orfana a persónei concurente, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului, vidimatu de cátra oficiulu politicu (pretura).

4. Declaratiunea in scrisu a parintilor sau tutorilor, cá nu numai se invoiescu, ci se si obliga, cá fiulu, fiic'a sau pupilulu ori pupil'a lor se invetie cutare professiune, pe care o va fi alesu, si cá de dóue ori in anu, la 1 Februariu si la 1 Augustu voru inainta la comitetu atestate autentice despre diligencia, progresulu si bun'a portare a elevilor. La casu contrariu, stipendiulu care de altumentrea se va dá in câte trei rate, la inceputu, la midiulocu si la finea anului scolasticu, sau in Septembrie, Februariu si Augustu dupa sustenera testimoniului, se va sistá immediatu.

II. pentru unu stipendiu de v. a. 200 destinatu a se dá la o eleva, care sau se afla in studiu la vreuna scóla pedagogica, sau se va fi decisu a se devotá de ací inainte frumósei vocatiuni de docenta si a frequentá cursulu de pedagogia in regula.

Concurentele aspirante la acestu stipendiu au se inaintede suplicele lor de a dreptulu la subscrisul Comitetu in Sibiuu, nesmintitu până in **31 Octobru** 1881, cá-ci concursu venite dupa acelu terminu voru fi refutate.

Suplicele trebuie se fia insoçite de urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu in originalu, sau macaru in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu de frequentare in vreunu institutu pedagogicu de femei, sau dela vreuna scóla superióra de fete. In casu candu testimoniulu ar emaná dela vreuna scóla de alta limba, aspirantele au se probeie totuodata, cá vorbescu bine limb'a materna romana si cá au incai notiuni elementare din literatur'a ei.

3. Atestatu de paupertate dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului si vidimatu de cátra oficiulu politicu.

4. Se numésca institutu la care se afla, sau la care cugeta se asculte cursulu de pedagogia.

5. Se arate, daca aspirant'a este si deprinsa la lucruri de mana, necesarie a se invetiá in scólele de fete.

III. pentru dóue stipendie de câte 100 fl. v. a. destinate a se dá la doi elevi alesi cu precaderu din muntii apuseni ai Transilvaniei si anume din teritoriulu, in care o parte a poporatiunei se ocupa cu confectionarea vaselor de lemn, spre a se perfectoná in acea professiune la vreunu institutu sau corporatiune, sau in ramurile speciale de aceeasi natura, precum e facerea de buti mari, confectionarea de cruci si colonade, invelisie de case dupa sisteme moderne, din lemnaria mai puçina si totusi fórte durabile, ori si strugari'a.

Aspirantii la aceste burse au se si submitta suplicele lor la subscrisul Comitetu, nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. insoçite de urmat. documente:

1. Carte de baptismu in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din a patr'a classe normale, pe langa care se ceru si notiuni macaru elementare din desemnulu liniariu.

3. Atestatu de paupertate si in casu de asia, de starea orfana.

4. Atestatu dela mediculu cercului, cá aspirantele este de constitutiune fisica vigorósa si deplinu sanetosu.

5. Adevierintia, cá se afla dejá invetiandu vreuna din meseriile care lucra in lemnu, si declararea cá este decisu a se perfectoná intr'ins'a, obligandu-se totuodata a submitta totu la câte 6 luni atestatu dela institutu, sau dela corporatiunea respectiva, despre activitatea si portarea morala.

IV. se publica concursu pentru stipendie de câte 60 florini v. a. destinate a se dá la doi juni dintre acei ce se afla la cursu in vreunu institutu pedagogicu din patria.

Aspirantii la aceste burse au se si submitta suplicele lor la subscrisul comitetu nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. insoçite de urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu, in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din classea IV gimnasiale si cá se afla ascultatoriu la vreunu institutu de pedagogia

3. Testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochu, vidimatu de cátra oficiulu politicu (pretura).

V. pentru unu ajutoriu din fundatiunea E. M. D. Basiota, destinatu a se dá la unu studente gimnasistu cu preferintia din muntii apuseni, séu din fostulu districtu alu Nasaulului.

Aspirantii la acésta bursa au se si submitta suplicele lor la subscrisul comitetu nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. insoçite de carte de baptismu, testimoniu scolasticu din semestrulu alu II-lea alu anului

precedente si testimoniu de paupertate dela primari'a locala subscrisu de parochu si vidimatu de cátra oficiulu politicu alu cercului.

VI. concursu pentru unu ajutoriu de 20 fl. v. a. destinatu a se dá unu invetiachelu de vreuna meseria din cele mai folositoare si mai cautate, din fundatiunea tofaleana, cu preferintia concurentilor descendenti din vreuna familia de ale fosteie comune Tofalau.

Acestu ajutoriu se dá in totu anulu, până ce invetiachelulu va terminá, cá se se póta face sodalu.

Aspirantii au se si inaintede suplicele lor la subscrisul comitetu până in **31 Octobru** a. c. insoçite de urmatóriele documente:

1. carté de baptismu;

2. testimoniu scolasticu celu mai puçinu de class'a a IV-a normala;

3. contractu inchiaietu cu unu maiestru, care ia asupra si a deprinde pe invetiachelu la professiunea sa cu tóta bunavointia si a'lu tiné in regula, fara a'lu supune la ocupatiuni care intrecu poterile lui si sunt straine de meseria ce voiesce se invetie;

4. testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochulu comunei si vidimatu de cátra oficiulu politicu alu cercului respectivu.

VII. concursu la 8 (optu) ajutórie de câte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de professiuni (meserii) si 4 (patru) ajutórie de câte 25 fl. v. a. pentru sodali de aceia, cari se sciu in conditiuni asia de bune, cá se se póta face maiestrii de sine statatori.

Aspirantii la aceste ajutórie au se substérna suplicele lor nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. la subscrisul comitetu, insoçite de urmatóriele documente si anume la invetiacei:

1. Carte de baptismu in originalu sau copia.

2. Testimoniu scolasticu din cl. IV normala.

3. Testimoniu de paupertate dela primari'a comunei.

4. Contractulu inchiaietu intre respectivulu maiestru si parintii sau tutorii concurentilor; éra dela sodali se cere pe langa carte de baptismu, inca si documentu dela respectiv'a corporatiune, cá merita se fia recunoscutu si admisu de cátra corporatiune.

Aceste ajutórie se dau numai odata.

VIII. concursu la doue stipendie de câte 50 fl. v. a. pentru tineri romani doritori a cultiva vreuna din artile frumóse, desemnu, pictura, sculptura, musica, inca si fotografia, sau la vreunu institutu publicu, sau la unu maiestru din cei mai renumiti in patria.

Aspirantii au se si inaintede suplicele lor nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. la subscrisul comitetu, insoçite inse de urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu in origine sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din classea IV gimnasiale.

3. Testimoniu dela institutu respectivu, sau dela maiestrulu, sub a carui conducere aspirantii se deprindu in cutare arte, despre progressulu in aceea si despre portarea morale a lor.

4. Testimoniu de paupertate datu dela primari'a comunale, autenticatu de cátra oficiulu politicu alu cercului.

IX. concursu la doue stipendie asia numite ala lui G. Baritiu, de câte 50 fl. v. a., destinate a se dá la doue fetitie scolare, de nationalitate romana, orfan e de ambii parinti, sau si numai de tata, si lipsite de avere.

Tutorii sau mamele aspirantelor au se inaintede suplicele in numele acestora nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. la subscrisul comitetu in Sibiuu, insoçite de urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu.

2. Testimoniu scolasticu din semestrulu II alu anului scolasticu espiratu.

3. Testimoniu de paupertate, in care se se coprinde exactu si numerulu celorlalti frati si sorori ale aspirantei, cáti se afla in viétia, cu numele si cu etatea lor.

4. Obligarea tutorului sau a mamei de a inainta la comitetu pe fiacare semestru testimoniu de cercetarea regulata a scólei si de progressulu facutu.

X. Dupace studente Bartolomeiu Baiu dela scóla comerciala din Brasiovu a depusu esamenulu de maturitate si cu acela si-a inchiaietu cursulu dela acea scóla, fara cá se faca cunoscutu subscrisul comitetu, stipendiulu de v. a. 70 fl. votatu de cátra adunarea generala la positiunea 15 din budgetu, se declara de vacantu, si totuodata se publica prin acésta concursu nou pe langa urmatóriele conditiuni:

1. aspirantii la acea bursa de 70 fl. au se si inaintede suplicele lor la subscrisul comitetu nesmintitu până in **31 Octobru** st. n. a. c.; éra acelea trebuie se fia insoçite de:

2. carte de baptismu in originalu sau in copia legalisata;

3. testimoniu dela respectiva directiune scolastica; cumcá frecuenta in realitate vre-un'a din scólele comerciale regulatu;

4. atestatu de paupertate si in casu de asia, de stare orfana.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tinuta in Sibiuu, 15 Septembrie st. n. 1881.

Jacobi Bologa,

v.-presied.

G. Baritiu,

secret.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**